

TARİHİ DENİZCİLİK HARİTALARI VE AKDENİZ SERGİSİ 1 – 14 NİSAN 2019 THE HISTORICAL NAUTICAL CHARTS AND THE MEDITERRANEAN EXHIBITION APRIL 1 – 14, 2019

* Ali Rıza İşıpek

Uluslararası Hidrografi Teşkilatı'nın (IHO) 100. kuruluş yıldönümü etkinlikleri çerçevesinde Monaco'da düzenlenen "Tarihi Deniz Haritaları ve Akdeniz" temalı serginin açılış töreni, 1 Nisan Pazartesi akşamı Monaco Yat Kulübünde, Prens II. Albert'in teşrifleriyle ve Paris Büyükelçimiz Sayın İsmail Hakkı Musa, Monaco Fahri Konsolosumuz Dr. İlhami Aygün, T.C. 22. Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Metin Ataç, TINA Sualtı Arkeolojisi Vakfı Başkanı Oğuz Aydemir, TINA Yönetim Kurulu üyesi Enes Edis, IHO Direktörü E. Amiral Mustafa İpteş, Monaco Protokolü ve diğer davetlilerin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

The opening ceremony of the exhibition themed "Historical Nautical Charts and the Mediterranean" held in Monaco as part of the 100th anniversary of the International Hydrography Organization (IHO), was held on Monday, April 1st at the Monaco Yacht club, with the presence of Prince Albert II, and attendance of Mr. İsmail Hakkı Musa, the Turkey's Ambassador to Paris; Dr. İlhami Aygün, Honorary Consul of Monaco; Metin Ataç, Vice Admiral and 22nd Naval Forces Commander of Turkish Republic; Oğuz Aydemir, Chairman TINA Underwater Archaeology Foundation; Enes Edis, TINA Board member; Mustafa İpteş, IHO Director Veteran Admiral; dignitaries of Monaco and other guests.

Serginin açılış töreninden bir kare. Prens II. Albert, Paris Büyükelçisi İsmail Hakkı Musa, Murat Vargı, Ali Rıza İşıpek, Oğuz Aydemir, Emekli Koramiral Işık Biren, Enes Ediz.

A snapshot from the opening ceremony of the exhibition. Prince Albert II, İsmail Hakkı Musa, Turkey's Ambassador to Paris; Dr. İlhami Aygün, Murat Vargı; Ali Rıza İşıpek, Oğuz Aydemir, Işık Biren, Veteran Vice-Admiral, Enes Ediz.

Denizcilikle yakından ilgili olan Prens II. Albert serginin küratörü Ali Rıza İşıpek ile eserler üzerine sohbet ederek detaylı bilgiler almıştır.

Having an intimate interest in seafaring, Prince Albert II listened to the information given by curator Ali Rıza İşıpek about the works of art in the exhibition.

*İstanbul Deniz Müzesi eski Müdürü.

*Former director of the İstanbul Naval Museum.

Prens II. Albert, Murat Vargı, TINA Sualtı Arkeolojisi Vakfı Başkanı Oğuz Aydemir, ve Enes Ediz.
Prens Albert II, Murat Vargı, Oğuz Aydemir, President, TINA The Turkish Foundation for Underwater Archaeology and Enes Ediz.

Prens II. Albert tarafından serginin ana sponsorluğunu yapmış olan TINA Sualtı Arkeolojisi Vakfı Başkanı Oğuz Aydemir'e altın bir tabak hediye edilmiştir.
Prince Albert II presented a golden plate to Oğuz Aydemir, the President of TINA, the main sponsor of the exhibition.

Uzun hazırlıklar ve büyük gayretlerle tam bir ekip çalışması ile gerçekleştirilen serginin açılış töreninin, son derece başarılı geçtiği ve sergilenen eserlerin gerek protokole dahil zevat, gerekse tüm davetliler tarafından takdir ve övgüye layık görüldüğü gözlenmiştir. TINA Türkiye Sualtı Arkeolojisi Vakfı'nın ana sponsorluğunu yaptığı ve ağırlıklı olarak Türk denizcilik tarihi ve deniz haritacılığının tanıtımının yapıldığı serginin yapımcılığı ve küratörlüğü TINA Mütevelli üyesi ve İstanbul Deniz Müzesi eski müdürü Ali Rıza İşıpek tarafından yerine getirilmiştir. Bilindiği üzere UNESCO tarafından 2013 yılı, 1513 Dünya haritasının 500. yılı dolayısıyla "Piri Reis Yılı", 2014 yılı ise Matrakçı Nasuh'un vefatının 450. Yılı nedeniyle

Matrakçı Nasuh Yılı olarak ilan edilmiştir. Sergideki parçalar da çoğunlukla Piri Reis ile Matrakçı Nasuh'u tanıtmaya yönelik eserlerden seçilmiştir.

Ünlü Türk denizcisi, coğrafyacısı ve haritacısı olan Piri Reis, yorumladığı ve resmettiği haritalar ve özellikle de *Kitab-ı Bahriye* isimli eseri ile dünya denizcilik tarihinin öncüleri arasındadır. Dünyada, coğrafyanın ekonomik, sosyal ve kültürel etkilerini de birleştiren öncülerden biri olan Piri Reis, sadece Türk tarihine değil, aynı zamanda dünya denizcilik tarihine de damgasını vurmuştur. 500 yıl önce yorumladığı ve çizdiği coğrafi bölgelerdeki benzerlikler, Piri Reis'in evrensel gözlem becerisi ve bilimsel yönünü açık bir şekilde göstermektedir.

Piri Reis seyir ile ilgili modern çağ öncesi yazılmış olan 1521 tarihli *Kitab-ı Bahriye*'nin yazarıdır. Kitap Akdeniz'deki belli başlı liman, körfez, ada, yarımada, boğaz ve barınakları aynı zamanda seyir ve astronomi ile ilgili teknikleri kapsamaktadır.

Prens II. Albert ve serginin küratörü Ali Rıza İşıpek.
Prince Albert II and Ali Rıza İşıpek, the Curator of the Exhibition.

The opening ceremony of the exhibition, which was carried out following a teamwork of long preparations and great efforts, was very successful, and the works exhibited were appreciated and praised both by visitors and all dignitary guests. The exhibition, of which the main sponsor was Turkish Underwater Archaeology Foundation (TINA), and mainly promoting Turkish maritime history and hydrography, was produced and curated by Ali Rıza İşıpek, a TINA Trustee, and former director of the İstanbul Naval Museum. As already known, UNESCO celebrated the 500th anniversary of the 1513 World Map, as the "Year of Piri Reis" in 2013, and the 450th anniversary of the death of Matrakçı Nasuh, as the "Year of Matrakçı Nasuh" in 2014. Therefore, the

pieces in the exhibition were mostly selected from works intended to promote Piri Reis and Matrakçı Nasuh.

The maps interpreted and depicted by Piri Reis, a famous Turkish sailor, geographer and cartographer, and particularly his book titled *Kitab-ı Bahriye* are among the initial milestones in world maritime history. Piri Reis, one of the pioneers in the world who combined the economic, social and cultural influences of geography, made his mark not only on the Turkish history but also on the history of the world maritime. The accuracies in the geographical regions he interpreted and drawn 500 years ago provide pronounced evidence to Piri Reis' universal observational ability and scientific features.

Piri Reis is the author of *Kitab-ı Bahriye* (Book of Navigation) dated 1521, written on navigation before the modern age. The book covers the ports, the gulfs, the islands, the peninsulas, the straits and shelters in the Mediterranean Sea as well as the major techniques related to the navigation and astronomy.

Ayrıca her bir şehir halkı hakkında ve onlara ait kültürler üzerine detaylı bilgileri ihtiva etmektedir. Sergide Kitab-ı Bahriye’de yer alan ve Fransa – Monako sahillerine ait çeşitli portolanların bir Osmanlı sanatı olan İznik Çinisi üzerine uygulanması sonucu ortaya çıkan tablolar izleyicilerin beğenisine sunulmaktadır.

1543 – 1544 yıllarında Fransa İmparatorluğu’na yardım etmek maksadıyla Fransa sahillerine intikal eden Barbaros Hayrettin, 15 ay boyunca bu kıyılarda seyretilmiştir. Barbaros’un filosunda bulunan Matrakçı Nasuh ise Marsilya, Toulon, Nice ve Antibes gibi Fransız limanlarını büyük bir doğruluk ve ustalıkla minyatürlerine resmetmiştir. Sergide Matrakçı Nasuh’a ait bu minyatürlerin yine İznik Çinisi üzerine aktarılmış olan örnekleri yer almaktadır.

Günümüzde deniz haritaları genellikle dijital hale gelmiş ve her biri birer sanat eseri olan deri ve kağıda basılı haritalar adeta yok olmuştur. Sergide denizcilik tarihinin en önemli belgeleri olan haritalar, kağıt, tuval, çini, ipek ve cam olmak üzere beş farklı materyal üzerine uygulanmıştır.

E. Amiral Işık Biren’in fikir babalığını yapmış olduğu serginin Türkiye’nin tarihte denizcilik bilim ve kültürüne yapmış olduğu katkıları göstermesi açısından önemli bir işlev görmüş ve ziyaretçiler tarafından beğeni ile izlenmiştir. Sergi açılışında Prens II. Albert’in ve davetlilerin büyük beğenisi ve ilgisi bunun en güzel göstergesi olmuştur. Denizciliği çok seven Prens II. Albert sergi açılışında küratör Ali Rıza İşıpek tarafından eserlerle ilgili olarak verilen bilgileri büyük bir dikkatle dinlemiş; sorular yöneltmiş ve eserleri çok beğendiğini belirtmiştir.

Serginin gezilmesi sırasında Prens II. Albert, TINA Yönetim Kurulu üyesi Sn. Jeff Hakko’nun destekleriyle Vakko sponsorluğunda hazırlanmış olan harita desenli ipek fular ve kravat örnekleri ile, 24 ayar altınla kaplanmış cam ürünleri çok beğendiğini ifade etmiştir. Serginin sonunda Küratör Ali Rıza İşıpek tarafından Prens II. Albert’e, altınla bezenmiş 18. yüzyıl Monaco haritasının yer aldığı bir vazo ile sergi için Vakko tarafından özel olarak hazırlanmış olan İpek kravat ve fular hediye edilmiştir. Prens II. Albert tarafından da, serginin ana sponsorluğunu yapmış olan TINA Başkanı Oğuz Aydemir’e ve Vakko adına Enes Edis’e altın bir tabak hediye edilmiştir.

Dünyada hidrografi bilimine büyük katkılar sağlamış olan Prens II. Albert’in dedesi Prens I. Albert’e ait olan yağlı boya tablo ise prensi oldukça duygulandırmıştır. Sergi sonunda Prens I. Albert’e ve yatı Hirondella II. ye ait iki adet yağlı boya tablo Monaco sarayına hediye edilmiştir. Saray adına tabloları Monaco Chef de Cabinet (Bizdeki karşılığı Başbakan) Sn. Georges LISIMACHIO teslim almıştır. TINA Başkanı Oğuz Aydemir, Türkiye’nin tarihi ve kültürünü tanıtmaya yönelik bu ve benzeri etkinlikleri bundan önce olduğu gibi gelecekte de desteklemeye devam edeceklerini, eserleri Monaco’dan sonra talep olursa İstanbul’da da sergileyerek Türk denizcilik tarihi ve Türk sanatının daha geniş kitlelere duyurmayı planladıklarını ifade etmiştir.

Besides, it contains detailed information on citizens and cultures of each city. The exhibition will host the paintings included in *Kitab-ı Bahriye*, depicting various ports on the seashores of Monaco and France, which were painted on İznik Tiles, a form of Ottoman art.

Barbaros Hayrettin, who was sent to the French coast in 1543-1544 to support the French Empire, navigated on these waters for 15 months. Matrakci Nasuh, who was in Barbaros’ fleet, depicted French ports such as Marseille, Toulon, Nice and Antibes with great accuracy and skillfully in his miniatures. The exhibition contains examples of these miniatures belonging to Matrakçı Nasuh, which were also painted on İznik tiles.

Today, sea maps have usually become digital, and the leather and paper maps, each of which is a work of art, have almost disappeared. In the exhibition, maps, the most important documents in maritime history, were applied on five different materials, including paper, canvas, tile, silk and glass. The exhibition, of which the master mind was Işık Biren, a Veteran Admiral, had an important function in demonstrating contributions of Turkey to maritime science and culture in history, and was highly appreciated by the visitors.

Prince II. Albert’s and the guests’ great appreciation and interest at the opening of the exhibition was the best indicator. Prince Albert II listened to the information given by curator Ali Rıza İşıpek about the works of art in the exhibition with great attention; he asked questions and indicated that he liked the exhibition very much.

While touring the exhibition, Prince Albert II stated that he enjoyed the map-patterned scarves and ties produced by Jeff Hakko, TINA Board member, under the sponsorship of Vakko, and the 24-carat gold-coated glass products. At the end of the exhibition tour, Ali Rıza İşıpek, the curator of the exhibition presented Prince Albert II a gilded vase with a map of 18th-century Monaco, and also a silk tie and a scarf specially prepared by Vakko for the exhibition. In return, Prince Albert II presented golden plates to Oğuz Aydemir, the President of TINA, the main sponsor of the exhibition, and also to Enes Edis on behalf of Vakko.

Prince Albert II was also moved to see the oil painting of Prince Albert I, his grandfather who had made great contributions to the science of hydrography in the world. At the end of the exhibition, two oil paintings, one of Prince Albert I and one of his yacht Hirondella II were gifted to the Palace of Monaco. The paintings were received by Georges Lisimachio, Head of the Sovereign Prince’s Cabinet on behalf of the Palace. The TINA President Oğuz Aydemir said that they will continue to support similar events to promote Turkey’s history and culture in the future as before, and that if there is a demand, the exhibition on Turkish maritime history and Turkish art will be repeated in İstanbul in order to reach larger audiences after Monaco.